

УДК 903.57 (477.73 Миколаїв)

ДО ДИСКУСІЇ ПРО ІДЕНТИФІКАЦІЮ АНТИЧНИХ МОГИЛЬНИКІВ У МІСТІ МИКОЛАЄВІ (НА ПРИКЛАДІ МОГИЛЬНИКА «ОЛЕКСАНДРІВСЬКИЙ» І «СТАРОФЛОТСЬКІ КАЗАРМИ»)

Олександр Смирнов

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського
України, 54001, м. Миколаїв, вул. Нікольська, 24
e-mail: smyrnovl@ukr.net

У науковому журналі «Археологія і давня історія України» (2015) з'явилася стаття Івана Олексійовича Снитка та Віктора Борисовича Гребенникова [15], що започаткувала дискусію стосовно правомірності у підході назви могильника елліністичного часу у місті Миколаєві «Олександрівський» і некрополю римського часу «Старофлотські козарми». І.О. Снитко пропонує називати вище вказані некрополі некрополем поселення Миколаїв-6, обґрунтовуючи це тим, що дана назва закріплена у науковій літературі, а сам некрополь був відомий на момент 2010 року (повторного відкриття Смирновим О.І.?). Дану тезу дослідник підкріплює посиланнями на літературу [2; 11; 12].

Дискусія розпочата з метою уникнути непотрібної плутанини щодо цієї пам'ятки, яку Іван Олексійович вважає єдиним комплексом некрополю поселення Миколаїв-6, який має різночасові ділянки, не має права вважатися окремими археологічними об'єктами та не має права бути названий за історично-географічною локалізацією («Олександрівський» і «Старофлотські козарми»). Зокрема слід вказати, що автор польових досліджень могильника «Олександрівський» не виключає того, що мешканці, які залишили об'єкт, досліджуваний Іваном Олексійовичем на території заводу імені 61-го комунара (поселення Миколаїв-6), має пряме відношення до могильника, на що було вказано у науковій літературі [4-10].

Послідовно обґрунтуємо перейменування некрополю [15; 16].

Як неодноразово підкреслювалося у літературі [12-14], факт досліджень античних поховань у районі суднобудівної верфі мав місце. Але точної локалізації некрополю до нас не дійшло. Є тільки уривчасті свідчення про дослідження та знайдені артефакти (на жаль, усі свідчення носять усний характер і не належать до першоджерела, а пересказані учнями Т.Ф. Камінського). В архівах Миколаївського краєзнавчого музею жодної польової

документації стосовно досліджень поховань не залишилося. Також до сьогодні у фондах музею немає і стародавніх речей з поховань, які досліджував Т.Ф. Камінський. На жаль, ніякого некрополю (тим паче під назвою Миколаїв-6) на державному обліку у 2010 р. у районі, де проводились дослідження, не знаходилося. На обліку в Управлінні культури Миколаївської міської ради у районі проведення досліджень, але без чіткої картосхеми, ми знайшли тільки поселення «Завод ім. 61 комунара», датоване античним часом IV ст. до н.е. – I ст. н.е. (номер рішення № 216 від 1988 року, номенклатурою № 1438, площі поселення 1 га й охоронною зоною 2 га).

Звернемося до літератури, на яку посиляється І.О. Снитко і в якій вже була закріплена назва Миколаїв-6.

Першоджерелом є публікація археологічних досліджень І.О. Снитка під назвою «Новый античный памятник в Нижнем Побужье» [11]. У зв'язку з обвинуваченнями дослідників могильника «Олександрівський» у науковій необізнаності, вважаємо за необхідне привести текст публікації повністю (мовою оригіналу):

«В 1984 г. при проведении строительных работ на территории Николаевского судостроительного завода им. 61 коммунара обнаружены остатки ранее неизвестного античного поселения.

Основную массу находок составляет керамика. Преобладают обломки амфор Синопы, Хиоса, Гераклеи и Фасоса IV – первой половины III в. до н.э. Отдельные фрагменты амфор относятся к первым векам н.э. Имеются находки чернолаковой аттической керамики, датирующейся IV – первой половины III в. до н.э., а также фрагменты серой, красноглиняной гончарной и лепной керамики того же времени. Найденны рыболовные грузила, изготовленные из стенок амфор.

Наиболее значительный интерес представляет находка керамических труб античного водопровода, остатки которого впервые обнаружены на территории Нижнего Побужья за пределами Ольвии. Настоящая находка допо-

лняет наши сведения о благоустройстве поселений Ольвийской хоры.

Одной из дальнейшей задач исследования поселения является выяснение времени прокладки водопровода» [11].

Виходячи з тексту тез, нам незрозуміло, де взагалі вказана назва нового поселення Миколаїв-6 і більш того незрозуміло, як з цієї наукової літератури автори досліджень могильника «Олександрівський» повинні були одержати інформацію про могильник і його назву?

Незважаючи на це, дана праця використовувалась автором польових досліджень у статті «Александровский – новый могильник хоры Ольвии в г. Николаеве» [6], де було висунуто припущення, що нововиявлений могильник скоріш за все залишили мешканці поселення, яке розташоване на території заводу 61 комунара. Ця теза стала основною й в усіх публікаціях, присвячених могильнику «Олександрівський» [4-10].

Далі у своїх претензіях І.О. Снитко спирається на роботу С.Д. Крижицького, С.Б. Буйських і В.М. Отрешка [2, с. 64, № 107] (мабуть вважаючи, що молоді дослідники Нижнього Побужжя не знайомі з даною працею та не використовують її у своїх дослідженнях?). Сама назва колективної монографії повинна відповісти на претензії І.О. Снитка. В «Археологічній карті» подані всі відомі на 1990 рік поселення, наведені карти, схеми й опис археологічних об'єктів (поселень). У другому розділі «Поселения классического и эллинистического времени», під номером 107 на території міста Миколаїв дійсно описане поселення Миколаїв-6 [2].

Ймовірно – це порядковий номер для карти, що пов'язане з наявністю свідчень про п'ять поселень античного часу у Николаєві, виявлених у 1923-1932 роках загоном Миколаївського краєзнавчого музею під керівництвом Ф.Т. Камінського, які мали, крім номерів, і свої назви «Миколаїв-Порт», «Миколаїв-Обсерваторія» [2, карта с. 35 № 88-92, с. 64, № 102-106]. У невеличкому фрагменті про Миколаїв-6, автори монографії посилаються на вже відомі нам тези І.О. Снитка [11] і знов жодної інформації стосовно могильника у даній роботі ми не знаходимо, бо праця описує та класифікує поселення [2].

Наступна праця, якою апелює І.О. Снитко, є його робота «Поселение Николаев-VI, как северный форпост Ольвийского государства» [12], що повністю присвячена археологічному дослідженню поселення та є спробою

зробити деякі висновки стосовно державних кордонів Ольвії у різні часи її існування, як пізньо-класичного – ранньо-елліністичного часу так і римського часу (перше століття н.е.). Стосовно могильника у статті написано пів абзацу [12, с. 25-26]. Приведемо його також повністю:

«Об отдельных находках на территории завода, относящихся к античному периоду, сообщал в своих записях директор Николаевского историко-археологического музея Ф.Т. Каминский в 20-х гг. нынешнего столетия. Им же было исследовано несколько древнегреческих захоронений, найденных у материальных ворот завода, у нынешней Площади Коммунаров. К сожалению, сведения об этих работах весьма отрывочны и скудны. Суммарное описание находок (ножи, лепная и гончарная керамика, амфорный материал и пр.) не может служить убедительным критерием в определении точной датировки захоронений, свидетельствуя лишь о принадлежности их к античной эпохе. Однако, несмотря на незначительность, работы Ф.Т. Каминского указывают на наличие некрополя у рассматриваемого поселения...» [12, с. 25-26].

Далі І.О. Снитко аналізує та вводить до наукового обігу результати дослідження поселення Миколаїв-6, не розглядаючи могильник (він на той час, ще не був відкритий...). Та у посиланнях вже використовує згадану вище монографію «Античные поселения Нижнего Побужья (Археологическая карта)» [2]. Таким чином ним було створено кругову систему посилань на самого себе (sic!), але через визнаних та авторитетних спеціалістів. Згодом перепосилаючись сам на себе він починає використовувати назву «Могильник поселення Миколаїв-6», не маючи жодних археологічних підтверджень.

У 2009 р. з'являється нова робота І.О. Снитка [13], де вже з'являється античний некрополь розташований на території вул. Адміральської біля воріт Заводу ім. 61 комунара, а на рис. 1. до публікації позначений некрополь хори Ольвії IV-III ст. до н.е. номер 2 – під назвою Завод ім. 61 комунара [13, с. 26, рис. 1]. Ми не розуміємо про яку плутанину у назвах археологічних об'єктів пише І.О. Снитко, називаючи, в одній публікації, некрополь виявлений у 20-х роках ХХ ст. по різному і взагалі не використовуючи назви Миколаїв-6, яка згодом стане у Івана Олексійовича, як основна назва археологічного об'єкту.

Вперше назву некрополь поселення Миколаїв-6 нам вдалось виявити у роботі І.О. Снитко «Древнегреческие некрополи Ни-

жнего Побужья IV-III вв. до н.э.: особенности исторической топографии, характер и структура» [14], коли нами вже проводилися охоронні археологічні дослідження на могильнику і про це було відомо інспектору І.О. Снитку.

Публікація була розміщена після статті, що була присвячена дослідженню могильника «Олександрівський» [6, с. 149-165], вже після виявлення нами у 2010 р. некрополя та його досліджень у 2011 році. Повертаючись до наукової роботи І.О. Снитка у даній збірці, він використав назву могильник Миколаїв-6, посилаючись на себе у журналі «Археологія» [13]. Оскільки ми вже розглядали дану публікацію та не виявили у ній взагалі такої назви, як Миколаїв-6 для могильника, можемо припустити, що назва могильника Миколаїв-6, трансформувалася тільки у роботах І.О. Снитка і тільки за знаними йому законами, методиками та методологіями. На жаль, на самій конференції Івана Олексійовича у Тирасполі не було, тому первинної дискусії не вийшло, а все перейшло з часом у площину звинувачень у хибності назви могильника з боку І.О. Снитка до авторів польових досліджень.

Повертаючись до відкриття нового могильника у 2010 році, слід нагадати, що сам могильник «Олександрівський» був відкритий у ході земляних робіт на території парку «Імені 61 комунара» зараз «Адміралтейський» у північно-західній його частині. Під час риття котловану фундаменту спортивно-реабілітаційного центру ТОВ «Прометей», на будівництво якого був наданий дозвіл Державною інспекцією по охороні пам'яток культури Миколаївської області Миколаївської обласної державної адміністрації, співробітником якої є І.О. Снитко. Співробітниками НДЦ «Лукомор'є» АОСУ ІА НАН України, було виявлено факт руйнації стародавніх поховань, роботи по будівництву заморожені та за рахунок забудовника проведенні рятівні дослідження на площі забудови. Досліджено 25 поховань античного часу, які датовані IV-III ст. до н.е. Стосовно назви виявлено об'єкту, повторюємо, що на обліку у районі досліджень, пам'яток не було зафіксовано, а назва запропонована І.О. Снитком, могильник поселення Миколаїв-6, у нього в публікаціях з'являється тільки у 2012 році. Тому авторами досліджень було прийнято рішення надати новому об'єкту археології у місті Миколаєві назву: могильник «Олександрівський», спираючись на факт існування у кінці XIX ст. над могильником «Олександрівського плацу», який відносився до флотського екіпажу (зараз будівля Миколаївського обласного

музею «Старофлотські казарми»). На ньому проводилися заняття особового складу та військові паради. Назва частини парку і була запропонована, як назва могильнику, що не суперечить загальній практиці в археології надавати пам'яткам, сучасні чи історичні топонімічні назви.

Виходячи з усього вище перерахованого, вважаємо звинувачення Івана Олексійовича Снитка необґрунтованими, а його використання назви могильник Миколаїв-6 некоректним. Саме використання даної назви у великій кількості статей І.О. Снитка з 2012 року і використання матеріалів і назви у дисертаційній роботі й у монографії [16], призвело до плутанини у наукових колах та у науковій літературі. Пропонуємо використовувати назву могильника «Олександрівський», виходячи з того, що у науковій літературі назви могильник поселення Миколаїв-6, до відкриття могильнику «Олександрівський», не існувало. І головне – дана пам'ятка археології, після її відкриття у 2010 році, була поставлена на державний облік під назвою античний могильник «Олександрівський», про що неодмінно знав І.О. Снитко у світлі займаної посади у Державному органі охорони пам'яток Миколаївської області. Всі дані рішення проходять через координаційну раду, членом якої обов'язково є представники інспекції, а списки нових пам'яток та їх назв подаються до органу охорони.

Перейдемо до другого дискусійного питання стосовно некрополю «Старофлотські казарми» [15]. Він був відкритий восени 2011 р. співробітниками НДЦ «Лукомор'є» АОСУ ІА НАН України. У траншеї під прокладку водогону на розі вулиць 2 Слобідська та вул. Набережна будівля № 29 було частково порушено поховання римського часу. У зв'язку з цим Миколаївською археологічною експедицією у складі – Смирнова О.І., Смирнова Л.І., Козленка Р.О. та Бондаренка Д.В. і співробітником античного відділу Інституту археології НАН України Івченком А.В., проводилось дослідження не всього об'єкту, а лише трас прокладки комунікацій, площа яких дорівнювала всього 76 метрів квадратних (Табл. 1). На цій території вдалося дослідити 11 поховань, які ми не віднесли до античного населення регіону. А на час досліджень припустили, що поховання відносяться до іранського етносу, а виходячи з датувальних, до середньосарматської археологічної культури [5] (Табл. 2: а, б) [7]. Назву новій пам'ятці дають автори розкопок, тому позиція І.О. Снитка

стосовно даного об'єкта та використання назви могильника поселення Миколаїв-6 до відкритої нами пам'ятки не є зрозумілою. Він знову, спираючись на свої публікації, припускає, що даний об'єкт теж відноситься до поселення на території суднобудівного заводу імені 61 комунара та являє собою ділянку грецького некрополю перших століть нової ери.

Натомість ми повністю не розуміємо тлумачення І.О. Снитка поховань сарматів (I-II ст. н.е.) та їх зв'язок з мешканцями грецького поселення (IV-III ст. до н.е.). Як висловився Іван Олексійович: «Більш того, відкрита під час охоронних розкопок ділянка некрополю поселення Миколаїв-6 римського часу, з легкої руки авторів досліджень «перетворилася» в окремий некрополь з гучною назвою «Старофлотські казарми» [15]. Незрозуміло з яких причин, І.О. Снитко не працюючи з матеріалом і не беручи участі у дослідженнях, прийшов до таких висновків і виступив з подібною заявою-претензією, яка, на наш погляд, виглядає щонайменше як безглузда, якщо не сказати непрофесійна та зовсім необґрунтована. Не будемо довго пояснювати назву поховального комплексу, він був названий виходячи до прив'язки до нового музею. Тому вважаємо за правильне переадресувати І.О. Снитка стосовно гучної назви – до Миколаївської обласної влади та дирекції Миколаївського обласного музею, які мають пряме відношення до назв комунальних підприємств та установ.

Далі Іван Олексійович посилається на статтю Р.О. Козленка 2013 р. «Обряд обезвреживания погребенных на могильниках “Александровский” и “Старофлотские казармы”» у збірці IX Миколаївської обласної краєзнавчої конференції «Історія. Етнографія. Культура. Нові дослідження» (сторінки 57-61) [15]. Ми розглянули дане посилання та виявили, що у 2013 р. збірка даної конференції не виходила у зв'язку з економічним становищем у країні, а матеріали конференції були видані тільки у 2015 році. Аналізуючи посилання та збірку загалом, приходимо до цікавого висновку. Стаття Р.О. Козленка розміщена на сторінках 44-46 і має назву «Римський форт у с. Каменка» і в її тексті ніяких посилань і згадувань на роботи на могильнику «Старофлотські казарми» не виявлено. На вказаних сторінках ми знайшли роботи двох дослідників В.Ф. Кондрашова «Епізоди повсякденного життя в Миколаєві на початку ХХ ст.» [1] та стаття А.Павлюка «Роль єврейського населення в економічному розвитку Херсонської губернії наприкінці ХІХ ст.» [3]. Жодних зга-

док про античні некрополі у цих статтях не виявлено. Натомість наукова інтерпретація могильника «Старофлотські казарми» була висвітлена в іншій статті О.І. Смирнова, Р.О. Козленка та А.В. Івченка «Новый некрополь римского времени в г. Николаеве» [5].

Ще одним свідченням на нашу користь може бути фотографія А.Херліха «Морские казармы в Николаеве» у книзі Вальтера Феста «Николаев – последний форпост немецких войск на Черном море» [17], яка зображує місцевість, де проводилися наші дослідження у 2011 році. На фото чітко видно курганний насип (Рис. 3: а, б) над місцем майбутніх робіт, що ще раз підтверджує інтерпретацію могильника «Старофлотські казарми», як сарматського, перших століть нової ери. Однак це тлумачення аж ніяк не співпадає з думкою Івана Олексійовича Снитка.

Висловивши всі свої аргументи з приводу назв відкритих нами археологічних об'єктів, вважаємо, що назви коректні та повністю заслуговують на своє автономне існування. А нашому опоненту слід більш обґрунтовано висвітлювати свою точку зору, по можливості перевіряти посилання та джерельну базу, з якою вступає до дискусії, та висувати спірні питання на розсуд колег під час конференцій, круглих столів та інших видів відкритих дебатів, а не звинувачувати дослідників у підсторінкових поясненнях, які до того ж не відповідають реальному стану речей.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Кондрашов В.Ф. Епізоди повсякденного життя в Миколаєві на початку ХХ ст. / В.Ф. Кондрашов // IX Миколаївська обласна краєзнавча конференція «Історія. Етнографія. Культура. Нові дослідження». – Миколаїв: Видавництво Ірини Гудим, 2015. – С. 58-59.
2. Крыжицкий С.Д. Античные поселения Нижнего Побужья (археологическая карта) / С.Д. Крыжицкий, С.Б. Буйских, В.М. Отрешко. – К., 1990. – С. 35, № 88-92, С. 64, №№ 102-107.
3. Павлюк А. Роль єврейського населення в економічному розвитку Херсонської губернії наприкінці ХІХ ст. / А.Павлюк // IX Миколаївська обласна краєзнавча конференція «Історія. Етнографія. Культура. Нові дослідження». – Миколаїв: Видавництво Ірини Гудим, 2015. – С. 59-63.
4. Смирнов А.И. Исследование на могильнике позднеклассического времени в г. Николаеве / А.И. Смирнов, А.В. Ивченко, К.В. Горбенко // Археологічні дослідження в Україні. 2011 р. – Київ-Луцьк: «Волинські старожитності», 2012. – С. 343-346.
5. Смирнов А.И. Новый некрополь римского времени в г. Николаев / А.И. Смирнов, Р.А. Козленко, А.В. Ивченко // Археологічні дослідження в Україні. 2011 р. – Київ-Луцьк: «Волинські старожитності», 2012. – С. 348-350.
6. Смирнов А.И. Александровский – новый могильник хоры Ольвии в г. Николаев / А.И. Смирнов // Древности Северного Причерноморья III-II вв. до н.э. / Меж-

дунар. науч. конф., Тирасполь, 16-19 окт. 2012 г. / Отв. ред. Н.П. Тельнов. – Тирасполь: Приднестр. гос. ун-т им. Т.Г. Шевченко, 2012. – С. 149-165.

7. Смирнов А.И. Новый фортификационный объект римского времени в Нижнем Побужье / А.И. Смирнов // Древнее Причерноморье. – Вып. X / Глав. ред. И.В. Немченко. – Одесса: ФЛП «А.С. Фридман», 2013. – С. 557-561.

8. Смирнов О.И. Античный некрополь у міста Миколаєві / О.И. Смирнов // Краєзнавчий альманах: Історія. Археологія. Наука. Культура. Освіта. – Миколаїв: ОІППО, 2013. – № 1. – С. 56-61.

9. Смирнов А.И. «Александровский» – античный некрополь в городе Николаеве / А.И. Смирнов // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського: Збірник наукових праць. – Вип. 3.34: Історичні науки. – Миколаїв: МНУ, 2013 – С. 22-31.

10. Смирнов А.И. Античный могильник IV в. до н.э. в г. Николаеве / А.И. Смирнов, А.В. Ивченко // IX Миколаївська обласна краєзнавча конференція. «Історія. Етнографія. Культура. Нові дослідження». – Миколаїв: Видавництво Ірини Гудим, 2015. – С. 43-44.

11. Снытко И.А. Новый античный памятник в Нижнем Побужье / И.А. Снытко // Проблемы исследования Ольвии. Тезисы докладов и сообщений семинара (ред. С.Д. Кржицкий и др.), Парутино, сентябрь 1985. – Парутино, 1985. – С. 77-78.

12. Снытко И. Поселение Николаев-VI, как северный форпост Ольвийского государства / И. Снытко // Південна Україна: проблеми історичних досліджень. Збірник наукових праць. Ч. I. – Миколаїв, 1998. – С. 25-29.

13. Снытко И.О. Поховальний обряд населення хори Ольвії IV-III ст. до н.е. / И.О. Снытко // Археологія. – 2009. – № 3. – С. 25-35.

14. Снытко И.О. Древнегреческие некрополи Нижнего Побужья IV-III вв. до н.э.: особенности исторической топографии, характер и структура / И.О. Снытко // Древности Северного Причерноморья III-II вв. до н.э. / Междунар. науч. конф., Тирасполь, 16-19 окт. 2012 г. / Отв. ред. Н.П. Тельнов. – Тирасполь: Приднестр. гос. ун-т им. Т.Г. Шевченко, 2012. – С. 165-169.

15. Снытко И.О. До історії дослідження некрополів хори Ольвії VI-III ст. до н.е. / И.О. Снытко, В.Б. Гребенников // Археологія і давня історія України. – 2015. – Вип. 1 (14). – К., 2015. – С. 179-189.

16. Снытко И.О. Давньогрецькі некрополи хори Ольвії IV-III ст. до н.е. / И.О. Снытко. – К.: Видавець Олег Філюк, 2015. – С. 10, 52.

17. Fest Walter. Nikolajew, der letzte deutsche Post am Schwarzen Meer. – Selbstverlag: Duisburg (Rhein), 1919 / Издание репринтное: Фест В. Николаев последний форпост немецких войск на Черном море / Вальтер Фест. – Николаев, 2016. – С. 31.

Смирнов Александр До дискусії про ідентифікацію античних могильників у місті Миколаєві (на прикладі могильника «Александрівський» і «Старофлотські казарми»)

У статті дано відповідь на звинувачення Івана Олексійовича Снытко стосовно правомірності назви нових об'єктів археології у місті Миколаєві, виявлених у 2010-2011 роках і досліджених автором у 2011 р. Приведена аргументація стосовно назв, наведені факти, які підкріплюють нашу точку зору щодо найменувань та ідентифікації таких археологічних об'єктів як могильник «Александрівський» класичного часу (V – поч. III ст. до н.е.) та «Старофлотські казарми» римського часу.

Ключові слова: могильник, дискусія, античність, стаття, некрополь, могила, об'єкт, поселення

Смирнов Александр К дискуссии об идентификации античных могильников в городе Николаеве (на примере могильника «Александровский» и «Старофлотские казармы»)

В статье дан ответ на обвинения Ивана Алексеевича Снытко относительно правомерности названий новых объектов археологии в городе Николаеве, обнаруженных в 2010-2011 годах и исследованных автором в 2011 г. Приведена аргументация относительно названий и изложены факты, которые подтверждают нашу точку зрения по поводу названий и идентификации таких археологических объектов, как могильник «Александровский» классического периода (V – нач. III вв. до н.э.) и «Старофлотские казармы» римского времени.

Ключевые слова: могильник, дискуссия, античность, статья, некрополь, могила, поселение

Smyrnov Olexander To the discussion about identifying the ancient burial grounds in Mykolayiv (on the example of the burial of «Oleksandrivs'kiy» and «Staroflots'ki kazarmy»)

The article provides an answer to the charges of Ivan Snytko regarding the legality of the name of new archaeological sites in the city of Mykolayiv revealed in 2010-11 and investigated by the author in 2011. Given the argument about names, and given the facts that reinforces our point of view that the names and identification of such archaeological sites as cemetery «Oleksandrivs'kiy» of the Classical period (V – early III cent. B.C.) and «Staroflots'ki kazarmy» of Roman time.

In 2015 was launched a discussion about the legitimacy of the approach is the name of «Oleksandrivs'kiy» cemetery of a Hellenistic time in Mykolayiv city, and the necropolis of Roman period the «Staroflots'ki kazarmy». I. Snytko offers to call the all burials of necropolis of settlement Mykolayiv-6, arguing that the name is enshrined in the scientific literature, and the necropolis was known at the time of 2010 (re-opening).

The article is written with the aim of avoiding unnecessary confusion regarding this monument, which opponent considers a single set of the necropolis of the settlement Mykolayiv-6, which has a different site and has no right to be a separate archaeological sites and has no right to be named by its geographical localization. In particular it should be noted that we do not exclude, that the inhabitants of the settlement Mykolayiv-6 are directly related to the tombs of «Oleksandrivs'kiy» cemetery.

After considering the arguments about the names of the opened archaeological objects, we believe that the names are correct and fully deserve its autonomous existence.

Keywords: burial ground, discussion, antique, art, necropolis, tomb, village

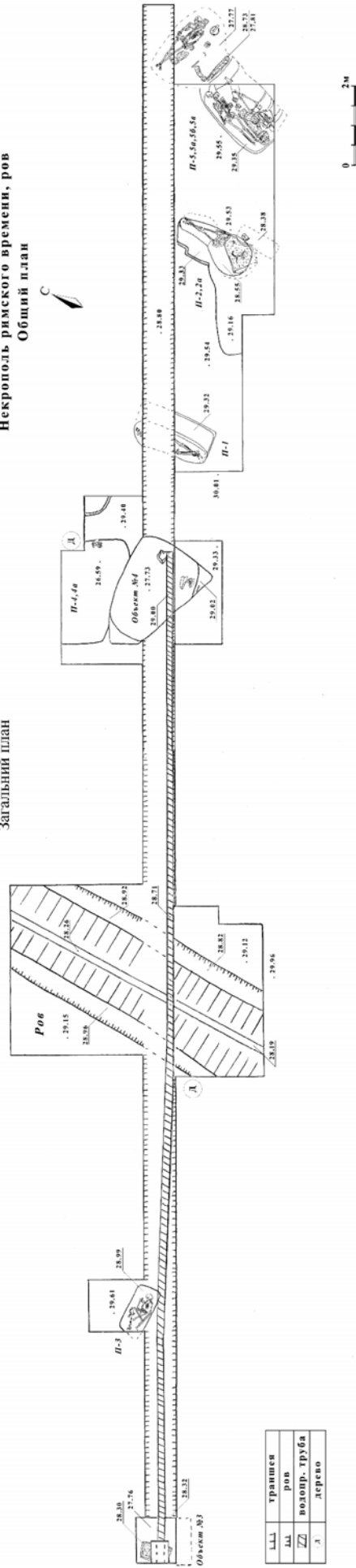
Рецензенти:

Гаврилюк Н.О., д.і.н., ст. наук. співр.

Гребенников Ю.С., к.і.н., доцент

ІННЗ - 2011
Некрополь римського часу, ров
Общий план

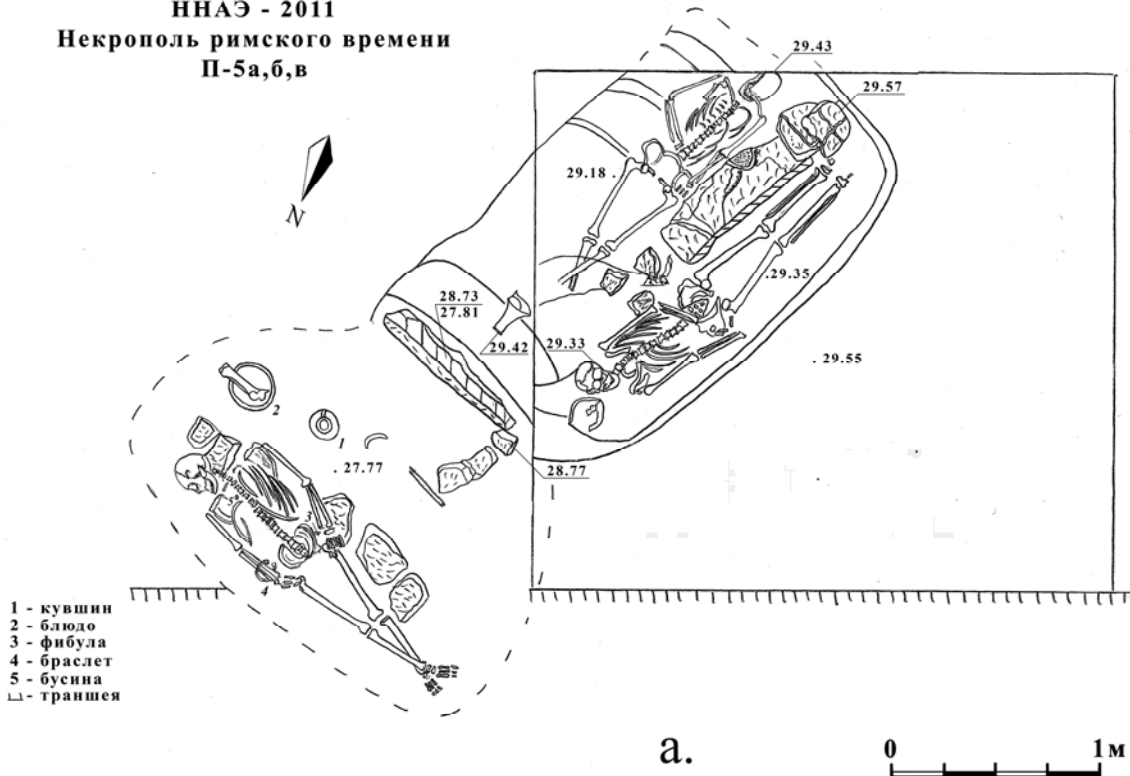
Табл. 1.
Загальний план

	трамшес
	ров
ZZ	вологр. труба
Д	дерено

Табл.2
Поховання Сарматів

ННАЭ - 2011
Некрополь римського времени
П-5а,б,в

ННАЭ - 2011
Некрополь римського времени
П-5в

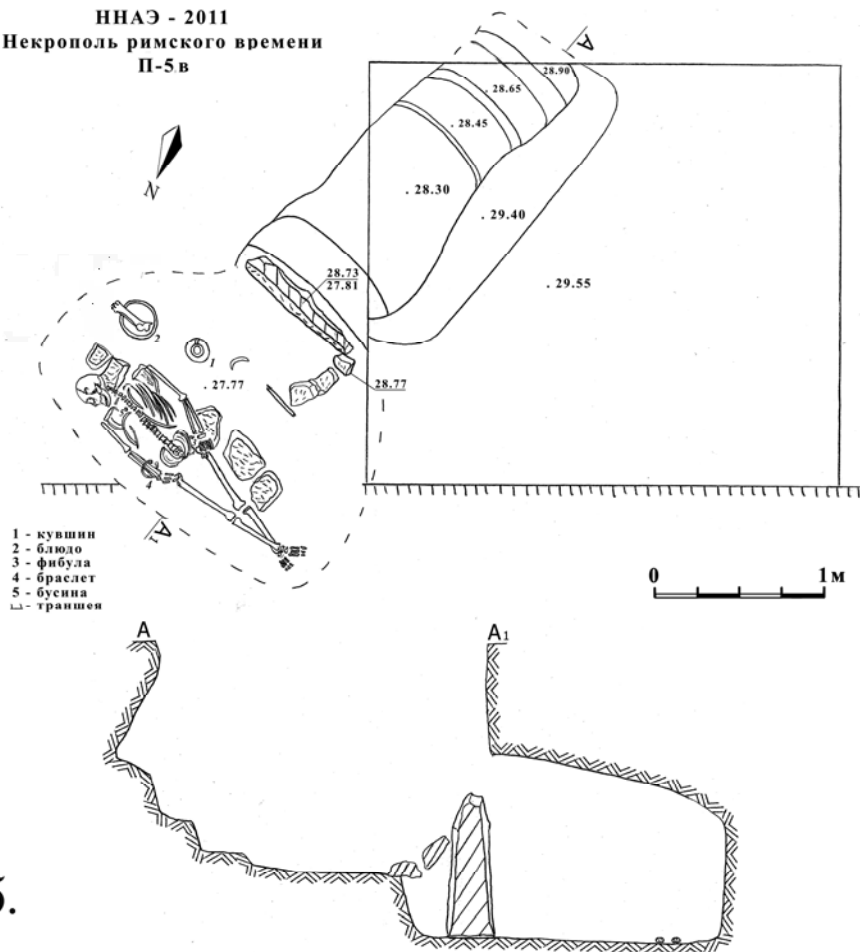
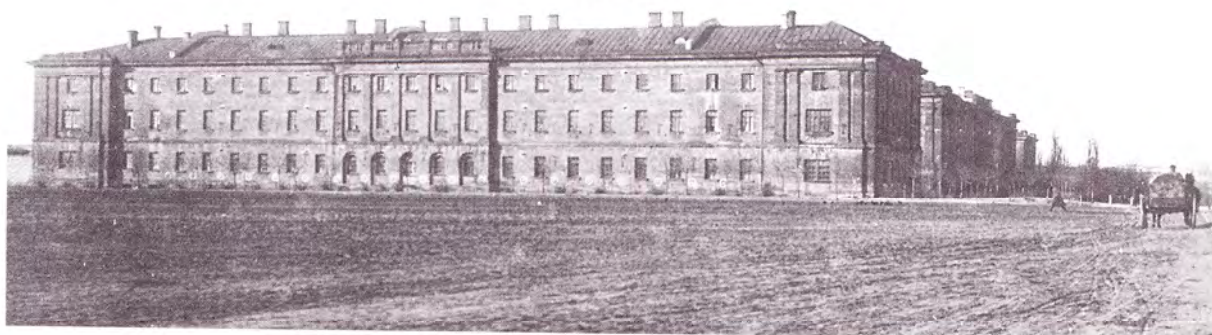

Табл. 3

Морские казармы в Николаеве

а.

Фото А. Херлиха

Морские казармы в Николаеве

б.

Фото А. Херлиха